

ТЕМА 4.

Теорія граничної корисності та поведінки споживача

1. Корисність і проблема її виміру
2. Закон спадної граничної корисності блага
3. Оптимальний вибір з кардиналістської позиції
4. Значення і обмеженість кардиналізму

Корисність і проблема її виміру

Потреби - суб'єктивні бажання, які людина намагається задовольнити

Класифікація потреб

За ступенем важливості для життєдіяльності людини

Первинні

Вторинні

За рівнем детермінованості

Еластичні

Нееластичні (жорсткі)

За формою задоволення

Індивідуальні

Колективні

Корисність і проблема її виміру

Рис. 4.1. Піраміда потреб за А. Маслоу

Корисність і проблема її виміру

Благо – те чим споживач задовольняє свої потреби

Класифікація благ

За рівнем доступності

ЕКОНОМІЧНІ (ОБМЕЖЕНІ)

НЕЕКОНОМІЧНІ (ВІЛЬНІ)

За способом споживання

ПРИВАТНІ

СУСПІЛЬНІ

За характером реакції на зміну доходу

ВИЩІ (ЯКІСНІ)

НИЖЧІ (НЕЯКІСНІ)

Корисність і проблема її виміру

КОРИСНІСТЬ
це властивість блага задовольняти певні потреби споживача

Вимірювання корисності може здійснюватися на основі

Кількісного вимірювання абсолютної величини корисності (кардиналізм)

Рангового оцінювання корисності благ по порядковій шкалі (ординалізм)

Закон спадної граничної корисності блага

Функція корисності

Функція корисності це залежність між величиною корисності, отримуваної споживачем, і кількістю спожитих благ

$$U = (Q_X, Q_Y, \dots Q_Z)$$

U – величина корисності, ютилів;

$Q_X, Q_Y, \dots Q_Z$ - обсяги споживаних благ

$X, Y, \dots Z$ за певний період часу, одиниць.

Закон спадної граничної корисності блага

Сукупна та гранична корисність

Сукупна величина корисності (TU) це сумарний ефект, який отримує споживач від набору різноманітних благ

Гранична корисність (MU) це додаткова корисність, отримана споживачем від останньої (граничної) одиниці блага (порції)

$$MU = \frac{\Delta TU}{\Delta Q}$$

$$MU = \frac{\partial TU}{\partial Q}$$

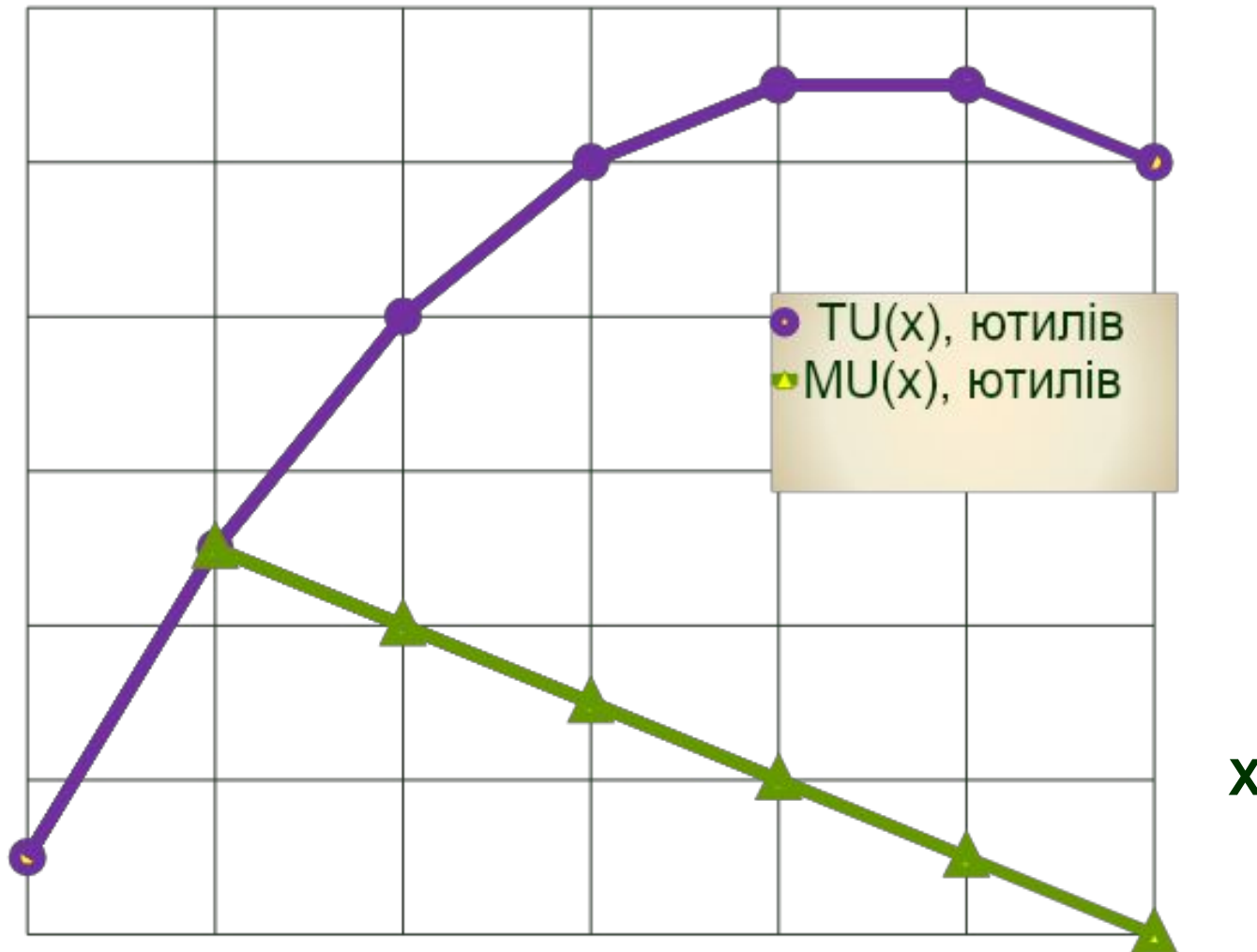
Закон спадної граничної корисності блага

Динаміка сукупної та граничної корисності блага X

Кількість одиниць блага X, порцій	Сукупна корисність $TU(x)$, ютилів	Прирощення сумарного корисного ефекту $\Delta TU(x)$, ютилів за порцію	Гранична корисність $MU(x)$, ютилів
0	0	-	-
1	4	4-0	4
2	7	7-4	3
3	9	9-7	2
4	10	10-9	1
5	10	10-10	0
6	9	9-10	-1

Закон спадної граничної корисності блага

$TU(x)$
 $MU(x)$

Оптимальний вибір з кардиналістської позиції

*Оптимальний вибір споживача
(стан рівноваги)*

*означає, що покупець обирає такий
комплект товарів, який забезпечує
йому отримання максимальної
сукупної корисності за умови повного
використання бюджету, незмінних цін
та уподобань споживача*

Оптимальний вибір з кардиналістської позиції

Таблиця Менгера: кількісне вимірювання корисності блага, ютилів

Номер порції блага	Різновид блага			
	Хліб	Молоко	Цукор	...
I	15	12	10	...
II	10	11	8	...
III	8	10	6	...
IV	7	7	3	...
V	5	6	1	...
...

Оптимальний вибір з кардиналістської позиції

Вибір споживача (перша спроба) за бюджетом 25 грн 20 коп

Назва блага	Кількість благ у наборі	Сукупна корисність (TU), ютилів	Гранична корисність останньої одиниці блага (MU), ютилів	Ціна за одиницю блага (P), грн.	Гранична корисність на одну грошову одиницю (MU/P)
Хліб	3	15+10+8=33	8	2	8/2=4
Молоко	4	12+11+10+7=40	7	2,8	7/2,8=2,5
Цукор	2	10+8=18	8	4	8/4=2

Результат вибору :

$$TU_1 = (15+10+8) + (12+11+10+7) + (10+8) = 91$$

Оптимальний вибір з кардиналістської позиції

Вибір споживача (друга спроба) за бюджетом 25 грн 20 коп

Назва блага	Кількість благ у наборі	Сукупна корисність (TU), ютилів	Гранична корисність останньої одиниці блага (MU), ютилів	Ціна за одиницю блага (P), грн.	Гранична корисність на одну грошову одиницю (MU/P)
Хліб	5	15+10+8+7+5=45	5	2	5/2=2,5
Молоко	4	12+11+10+7=40	7	2,8	7/2,8=2,5
Цукор	1	10=10	10	4	10/4=2,5

Результат вибору :

$$TU_2 = (15+10+8+7+5) + (12+11+10+7) + (10) = 95$$

Оптимальний вибір з кардиналістської позиції

Умова оптимального вибору споживача (другий закон Госсена або еквімаржинальний принцип):

$$\frac{MU_A}{P_A} = \frac{MU_B}{P_B} = \frac{MU_C}{P_C} = \dots = \frac{MU_N}{P_N}$$

рівність зважених граничних корисностей благ

За умови оптимального вибору ціни всіх благ є рівновеликими для індивіда

$$\frac{MU_A}{P_A} = \frac{MU_B}{P_B}$$

$$\frac{MU_A}{MU_B} = \frac{P_A}{P_B}$$

ТЕМА 4. Теорія граничної корисності та поведінки споживача

Дякую за увагу

